

< Bruno Taut
Ontwerp voor het
Monument van IJzer
1913

Ansichtkaart met rechts
Monument van IJzer
op expositie Leipzig
1913

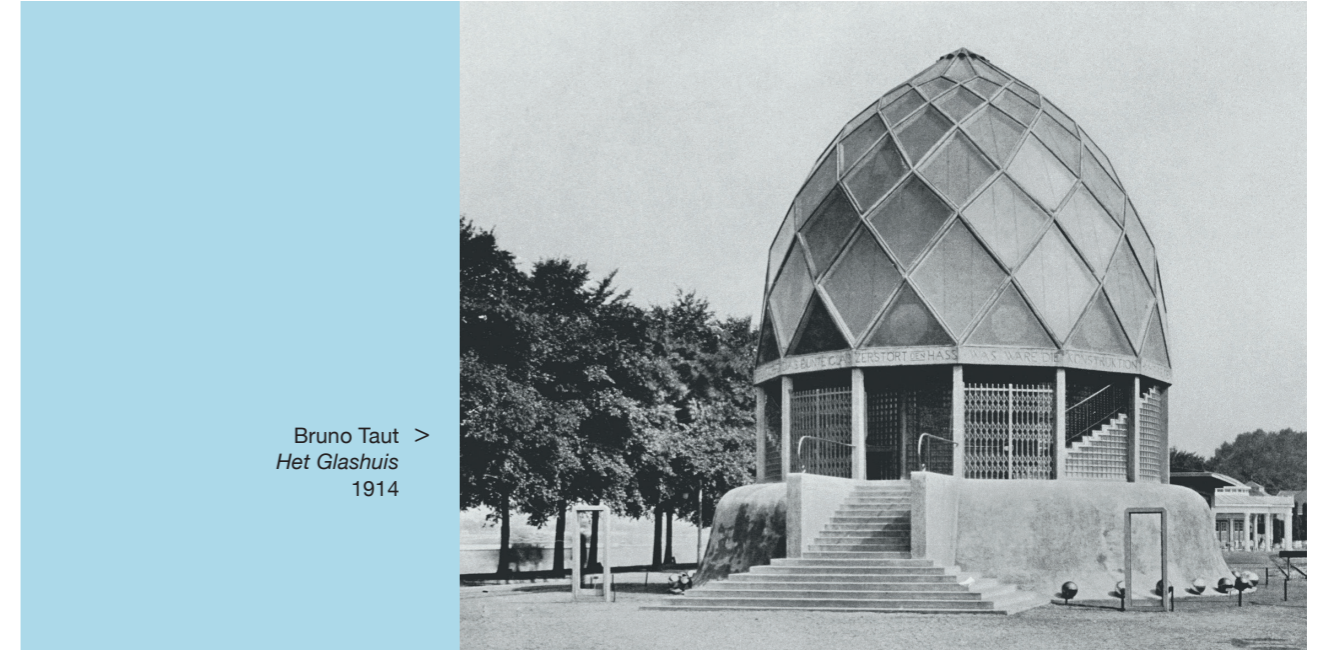
De expositie kreeg in Nederland veel aandacht en werd in verschillende architectuurbladen uitgebreid aangekondigd. Er waren ook Nederlandse architecten die de expositie bezochten. Architect Joan van der Meij, die toen samen met Michel de Klerk en Piet Kramer bezig was met het ontwerp van het beroemde Scheepvaarthuis in Amsterdam, is er in ieder geval geweest. Hij moet nogal onder de indruk geweest zijn van het Tauts ontwerp, want hij zond twee ansichtkaarten naar Nederland met daarop het Monument van IJzer.¹⁸

Het Glashuis

Bruno Tauts grote doorbraak kwam in 1914 op de tentoonstelling van de Duitse Werkbund in Keulen. Deze tentoonstelling zou nog meer dan de eerdere exposities van de Werkbund tot de verbeelding spreken. Ook uit Nederland was er belangstelling. Richard Roland Holst schreef erover in *Het Handelsblad* en de architect Jan de Meijer deed er voor het maandblad *Architectura* verslag van.¹⁹ Op de expositie waren paviljoens van de bekendste in Duitsland

< Briefkaart Joan van der Meij
1913

Bruno Taut >
Het Glashuis
1914

actieve architecten. Henri van de Velde had de schouwburg ontworpen, Peter Behrens de ontvangsthal en Walter Gropius een model-fabrieksgebouw. Mathieu Lauweriks leverde nog een bijdrage door een geometrisch ontwerp met diagonalen en kwadraten voor de inrichting van een zaal in het door Theodor Fischer ontworpen hoofdgebouw.

Het meest beroemde gebouw van deze expositie dat de geschiedenis inging was echter het Glashuis van Bruno Taut, hoewel deze belangstelling pas later kwam. Noch Jan de Meijer, noch Richard Roland Holst zouden het in hun verslag noemen - waarschijnlijk omdat Bruno Taut als architect toen nog geen grote naam had. Bovendien stond het Glashuis net buiten het terrein van de expositie.

Het Glashuis sprak echter tot de verbeelding doordat in samenhang met het gebouw een boek verscheen van de Duitse schrijver Paul Scheerbart met als titel *Glasarchitektur*. In dit boek gaat Scheerbart in op de mogelijkheden van glas in de architectuur. Huizen en straten moesten van hem uit glas opgebouwd worden. Als de wanden volledig uit glas bestonden - het liefst uit kleurig glas - kon het licht van de zon, de maan en de sterren overal goed binnenkomen. Hierdoor zou een 'nieuwe cultuur' geschapen worden.²⁰ Scheerbart was een goede vriend van Taut en hij droeg het boek dan ook aan hem op. Het boek is zeer pamfletterig geschreven met 111 korte hoofdstukjes waarin de verschillende kwaliteiten van glas in de architectuur worden benoemd. Voor Scheerbart was het gebruik van glas een ware missie.